

**PAŃSTWOWA SZKOŁA MUZYCZA
I i II STOPNIA im. MIECZYŚŁAWA KARŁOWICZA
W KATOWICACH**

**PROGRAM NAUCZANIA
PRZEDMIOT GŁÓWNY: TRĄBKA**

**PSM I st. CZTEROLETNI CYKL NAUCZANIA
PSM II st. SZEŚCIOLETNI CYKL NAUCZANIA**

**Opracowanie:
mgr Marek Pietras**

PROGRAM NAUCZANIA

dla

Państwowej Szkoły Muzycznej I st.

Im. Mieczysława Karłowicza w Katowicach

CZTEROLETNI CYKL NAUCZANIA

1. WSTĘP

Program ten jest przeznaczony dla nauczyciela klasy trąbki w PSM I st. i jest powiązany z ogólnymi celami oraz zadaniami realizowanymi w szkole muzycznej.

Główną formą pracy szkół muzycznych w zakresie gry instrumentalnej są lekcje indywidualne z każdym uczniem. Nauczyciel instrumentu uzależnia i dostosowuje metody nauczania do możliwości każdego ucznia. Lekcje indywidualne pozwalają w większym stopniu ułatwić uczniowi jego prawidłowy rozwój. Jest to bardzo ważne szczególnie w początkowym etapie nauki, kształtującym postawę, zadęcie i oddech.

Nauczanie początkowe ma prowadzić do wypracowania u ucznia wszystkich prawidłowych nawyków gry, które niewątpliwie są niezbędne do późniejszego rozwoju w dalszych latach nauki a także samodzielnego ćwiczenia.

Pragnę podkreślić, iż pierwsze kroki stawiane przez ucznia w grze na instrumencie to najważniejszy etap nauczania. Okres ten stanowi fundament istotny do pokonania problemów, które z pewnością pojawią się w dalszej pracy.

Program nauczania w specjalności trąbka opracowano w oparciu o podstawę programową kształcenia w zawodzie szkolnictwa artystycznego, określoną w rozporządzeniu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 2 lipca 2014 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa artystycznego w publicznych szkołach artystycznych (Dz. U. z 2014 r. Nr 174, poz. 1039) oraz zgodnie z Ustawą z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 1991 r. nr 95 poz. 425).

Program przeznaczony jest do realizacji przez uczniów klasy trąbki w cyklu czteroletnim, w szkole muzycznej I stopnia.

2. CELE NAUCZANIA

Celem nauczania gry na trąbce w szkole muzycznej I stopnia jest:

- Zainteresowanie ucznia muzyką
- Rozbudzanie zamiłowania do muzyki
- Rozwijanie uzdolnień muzycznych ucznia w sposób dostosowany do jego wieku i predyspozycji
- Nauczanie podstaw gra na instrumencie
- Rozwijanie możliwości interpretacyjnych i technicznych
- Nauczanie zasad notacji muzycznej w stopniu umożliwiającym samodzielne odczytywanie zapisu nutowego
- Przygotowanie do samodzielnego opracowywania krótkich i prostych utworów
- Wdrożenie do samodzielnego ćwiczenia
- Rozwijanie naturalnej potrzeby ekspresji twórczej ucznia i kształcenie wyobraźni artystycznej
- Rozwijanie umiejętności muzykowania zespołowego
- Przygotowanie ucznia do publicznych występów estradowych, zachęcanie do aktywnego uczestnictwa w życiu muzycznym
- Zapoznanie ucznia z podstawową wiedzą o muzyce
- Kształtowanie wrażliwości estetycznej i poczucia piękna
- Przygotowanie absolwentów do dalszego kształcenia w szkole muzycznej II stopnia

3. ZADANIA TECHNICZNO – WYKONAWCZE

KLASA I

- historia trąbki, geneza
- zasady higieny osobistej i dbałości o instrument, ustnik, nuty
- prawidłowa postawa ucznia przy grze, ułożenie rąk, palców,
- wyprostowana, symetryczna sylwetka
- swobodne poruszanie się po dźwiękach w obrębie około półtorej oktawy; od g-c2
- podstawowa umiejętność zgrania i synchronizacji w trakcie gry z akompaniamentem
- synchronizacja wszystkich elementów gry
- nauka gry z pamięci
- technika oddechu, wydobycie dźwięku, kształtowanie jego jakości i intonacji
- rozwijanie muzykalności

Ćwiczenia techniczne

- ćwiczenia oddechowe:
- bez przyrządów
- ze spirometrem
- z workiem anestezjologicznym
- gra na samych wargach
- gra na kółeczku
- gra na ustniku
- gra na ustniku z instrumentem
- synchronizacja poszczególnych elementów gry- zadęcia, oddechu, palcówki.
- wolna, ale pewna palcówka w obrębie dostępnej skali.
- stosowanie dwóch podstawowych technik artykulacyjnych; staccato i legato.
- ćwiczenia kształtujące dźwięk, budujące siłę i kondycje – dźwięki długo wytrzymywane
- wprowadzenie prostych ćwiczeń opartych na szeregu alikwotów (przedęciach) – kwinty i kwarty pół- oraz ćwierćnutami
- wydobywanie dźwięku głośno lub cicho, oraz rozróżnienie poziomów dynamicznych

- wykonywanie prostych schematów i podziałów rytmicznych wraz z umiejętnością ich realizacji w utworach
- gamy durowe i pasaże do 2 znaków w obrębie osiągniętej skali, tercje i pasaż
- 10 ćwiczeń ze szkół gry na trąbce
- 2 utwory z akompaniamentem fortepianu
- 4 proste duety

KLASA II

- doskonalenie umiejętności wydobywania dźwięku
- dbałość o ustabilizowaną, prawidłową sylwetkę
- dobra, automatyczna praca aparatu oddechowego
- wypracowywanie skali w obrębie od g- e₂
- kształcenie bezproblemowej synchronizacji wszystkich elementów gry
- kształtowanie dźwięku brzmienia i intonacji
- rozwijanie biegłości gry
- doskonalenie gry z akompaniamentem
- nauka czytania a'vista
- rozwijanie muzykalności oraz wrażliwości muzycznej
- doskonalenie technik artykulacyjnych
- wypracowywanie umiejętności samodoskonalenia
- realizacja coraz trudniejszych i różnorodnych motywów rytmicznych

Ćwiczenia techniczne

- Ćwiczenia na samych wargach i ustniku
- Stosowanie spirometru, worka anestezjologicznego
- Ćwiczenia z kartkami papieru i słomką
- Długie dźwięki, gra legato na alikwotach
- Doskonalenie biegłości języka
- Praca ze stroicielem i fortepianem
- Doskonalenie wszystkich elementów technicznych i muzycznych w oparciu o gamy i pasaże durowe i molowe do 2-3 znaków w obrębie około 2 oktaw, tercje i pasaż, non legato i legato
- 15 ćwiczeń ze szkół gry na trąbce
- 4 utwory z akompaniamentem fortepianu
- 4 duety

KLASA III

- doskonalenie dźwięku i jego wydobycia
- budowanie siły i kondycji
- rozwijanie skali oraz umiejętności poruszania się po niej
- wyrabianie biegłości palcowania
- doskonalenie technik dynamicznych artykulacyjnych
- doskonalenie intonacji, nauka słuchania i strojenia
- rozwijanie wszystkich elementów techniki gry
- rozwijanie wrażliwości i estetyki gry
- nauka gry z pamięci
- nauka gry z akompaniamentem
- nauka gry w zespołach
- czytanie a'vista

Ćwiczenia techniczne

- ćwiczenia oddechowe ze spirometrem, z workiem anestezjologicznym, z kartkami papieru ze słomką
- długie dźwięki w różnej dynamice
- legato na alikwotach
- gra na samych wargach, ustniku, łączenie tych sposobów
- granie ze stroicielem i fortepianem
- ćwiczenie z metronomem
- doskonalenie wszystkich elementów technicznych i muzycznych
- rozwijanie biegłości języka
- gamy i pasaże durowe i molowe do 4 znaków grane non legato i legato w różnym tempie i dynamice. Tercje, pasaże rozłożone, gama na stopniach ósemkami,
- 20 ćwiczeń i etud ze szkół i zbiorów gry na trąbce o różnych problemach technicznych
- 4 utwory z akompaniamentem fortepianu
- 4 duety lub tria

KLASA IV

- wyrabianie biegłości palców
- kształtowanie szlachetnej barwy dźwięku
- budowanie i rozwijanie siły i kondycji
- doskonalenie intonacji i strojenia
- poszerzanie skali gry
- doskonalenie umiejętności samodzielnej efektywnej pracy w domu
- rozwijanie kreatywności ucznia
- doskonalenie technik artykulacyjnych, dynamicznych
- nauka czytania a'vista
- rozwijanie umiejętności gry w zespole, z pamięci oraz z akompaniamentem
- praktyka estradowa
- rozwijanie muzykalności i wrażliwości muzycznej

Ćwiczenia techniczne

- ćwiczenia oddechowe ze spirometrem, z workiem anestezjologicznym z kartką papieru, ze słomką
- trzymanie ołówka między wargami
- długie dźwięki w różnej dynamice
- legata na alikwotach w różnej skali i interwałach
- ćwiczenia wydobywania dźwięku-bzyczenie na ustach, gra różnych melodii na wargach i ustniku, technika łączona-usta-ustnik-usta itd.
- granie na kólecisku celem wizualizacji zadęcia
- granie gamy chromatycznej
- rozwijanie biegłości palców, tryle, wprawki na chromatycznych lub interwałowych odległościach
- chwyt zastępczy
- granie z metronomem
- granie ze stroicielem, fortepianem czy płytą
- gamy durowe i molowe do 5 znaków, tercje, pasaże w przewrotach, gama na stopniach, non legato i legato
- 20 ćwiczeń i etud o zróżnicowanych problemach technicznych
- 4 utwory z akompaniamentem fortepianu
- 4 duety lub tria

4. MATERIAŁ NAUCZANIA

- L. Lutak – Szkoła na trąbkę
- P. Wastall Learn as you play Trumpet and Cornet
- S. Balasanjan The school of Trumpet-playing
- J.Kolar Praktyczna szkoła na trąbkę wyd.Praga
- L. Davidson Trumpet Techniques
- H.L. Clarke Technical Studies for the cornet
- J. Stamp Warm-Ups and studiem for trumpet
- B. Ściełokow Etiudy
- Sz. Istwan – Trombitaiskola
- B. Pearson – Best in class (cz. I i cz. II)
- J. B. Arban – Sto elementarnych etiud na trąbkę
- Hale. A. Vandercook – Etiudy na trąbkę
- C. Barnes – Young Artist
- C. Barnes – Young Genius
- Hale. A. Vandercook – Spica
- Hale. A. Vandercook – Sirius
- Hale. A. Vandercook – Vega
- Hale. A. Vandercook – Polka Marigold
- W. Szczełokow Bajka
- W. Szczełokow Żart
- W. Szczełokow Mały Kawalerzysta
- W. Szczełokow – Koncert Dziecięcy
- W. Szczełokow – Mały Marsz
- Hale. A. Vandercook – Orion
- B. Fitzgerald – Suita Angielska
- H. J. Krumpfer – Wariacje na trąbkę na temat pieśni C. P. E. Bacha
- T. Susato – Rondo e saltarello
- H. J. Krumpfer – Kleines Scherzo
- H. J. Krumper – Kleines Marsch
- H. Purcell – Trumpet Tune
- B. Lomani Cztery utwory na trąbkę
- C. Franc Panis Angelicu
- J. Hook – Sonata nr 1
- J. Hook – Sonata nr 2
- J. Porret – Concertino nr 1
- Ch. W. Green – La Panaderita
- Ch. W. Green – Karnawał Wenecki (temat z wariacjami)

- G. F. Haendel – Adagio and Allegro Marciale
- G. F. Haendel Marsz
- G.F. Haendel Sonata F dur
- P. Baldassari Sonata
- Hale. A. Vandercook – Rigel
- H. J. Krumpfer – Der Kleine Trompeten Solist (zbiór łatwych utworów na trąbkę)
- B. Dewagtere – Adagio d' Albinoni
- F. Gruber – Silent Night
- A. Diabelli Sonatina
- K. Kurpiński Cavatina
- G. Gershwin – Summertime
- B. Dewagtere – O When the Saints
- B. Dewagter – Deck the Halls
- J. Pierpont – Jingle Bells
- Bernet – Sonatina for trumpet and piano
- Ch. W. Green – Greensleeves
- W. A . Mozart – Sonate KV 331 – Temat
- D. Kabalewski – Bajka
- D. Kabalewski – Klauny
- Asafjev – Scherzo
- R. Louthe – 1er Concertino de Concours
- Ch. W. Storm – Glen Eden Polka
- F. Chopin – Etude
- N . Willem de Fesch – Fanfare
- R. Valentino – Sonata

5. EFEKTY KSZTAŁCENIA PO ZAKOŃCZENIU NAUKI W SZKOLE MUZYCZNEJ I STOPNIA

Uczeń:

- szanuje dziedzictwo kulturowe swojego i innych narodów;
- przestrzega zasad kultury, etyki i prawa autorskiego;
- posiada wiedzę niezbędną do rozwijania gry na instrumencie i do świadomego uczestnictwa w życiu muzycznym;
- zna i stosuje zasady dotyczące występów publicznych, ze szczególnym uwzględnieniem zachowania i stroju;
- wykazuje wrażliwość artystyczną w kreatywnym realizowaniu zadań;
- rozwija pasję muzyczną poprzez podejmowanie inicjatyw artystycznych;
- publicznie prezentuje swoje dokonania;
- podczas gry na instrumencie prawidłowo operuje aparatem gry;
- czyta nuty ze zrozumieniem, potrafi wykonać *a vista* proste utwory muzyczne;
- wykorzystuje wiedzę ogólnomuzyczną oraz umiejętności niezbędne do zrozumienia i wykonywania utworów;
- świadomie wykorzystuje słuch muzyczny w działaniach praktycznych;
- realizuje wskazówki wykonawcze ze zrozumieniem;
- ocenia jakość wykonywanych zadań;
- pracuje w zespole pod nadzorem osoby odpowiedzialnej za realizację projektu oraz bierze współodpowiedzialność za efekt tej pracy;
- integruje się i współpracuje z członkami zespołu;
- buduje relacje oparte na zaufaniu;
- wykazuje się w działaniu aktywną postawą;
- organizuje swoją indywidualną pracę;
- systematycznie rozwija swoje umiejętności;
- wykorzystuje technologię informacyjną i komunikacyjną;
- przewiduje skutki podejmowanych działań;
- jest przygotowany do kontynuowania nauki;
- potrafi skutecznie radzić sobie ze stresem, w szczególności z tremą.

6. KOMENTARZ DO REALIZACJI PROGRAMU NAUCZANIA

Program nauczania dla klas 1 - 4 jest ustalany przez nauczyciela indywidualnie dla każdego ucznia uwzględniając stopień jego zaawansowania w grze (ilość lat nauki) i może być modyfikowany zgodnie ze zdolnościami, predyspozycjami i możliwościami ucznia.

PROGRAM NAUCZANIA

dla

Państwowej Szkoły Muzycznej II st.

Im. Mieczysława Karłowicza w Katowicach

SZEŚCIOLETNI CYKL NAUCZANIA

1. WSTĘP

Program ten jest przeznaczony dla nauczyciela klasy trąbki w PSM II st. i jest powiązany z ogólnymi celami oraz zadaniami realizowanymi w szkole muzycznej.

Główną formą pracy szkół muzycznych w zakresie gry instrumentalnej są lekcje indywidualne z każdym uczniem. Nauczyciel instrumentu uzależnia i dostosowuje metody nauczania do możliwości każdego ucznia. Lekcje indywidualne pozwalają w większym stopniu ułatwić uczniowi jego prawidłowy rozwój. Jest to bardzo ważne szczególnie w początkowym etapie nauki, kształtującym postawę, zadęcie i oddech. Oprócz wymienionych elementów ważne są również inne, takie jak: artykulacja, intonacja, dynamika, wibracja, czy barwa dźwięku. W efekcie gra na instrumencie staje się wypadkową wielorakich czynności przy równoczesnym zaangażowaniu świadomości i psychiki.

Program nauczania w specjalności trąbka opracowano w oparciu o podstawę programową kształcenia w zawodzie szkolnictwa artystycznego, określoną w rozporządzeniu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 2 lipca 2014 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa artystycznego w publicznych szkołach artystycznych (Dz. U. z 2014 r. Nr 174, poz. 1039) oraz zgodnie z Ustawą z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 1991 r. nr 95 poz. 425).

Program przeznaczony jest do realizacji przez uczniów klasy trąbki w sześcioletniej ogólnokształcącej szkole muzycznej II stopnia.

2. CELE NAUCZANIA

Celem nauczania gry na trąbce w szkole muzycznej II stopnia jest:

- Umiejętność konserwacji trąbki,
- Znajomość historii i różnych odmian instrumentu,
- Umiejętność precyzyjnego strojenia trąbki,
- Opanowanie swobodnego posługiwania się oddechem, zadęciem, układem prawej i lewej ręki,
- Rozwijanie i kontrolowanie technik gry (ćwiczenia alikwotowe i gamowe)
- Rozwijanie wirtuozowskich elementów techniki oraz pogłębionej strony wyrazowej w grze na trąbce,
- Doskonalenie umiejętności samodzielnego interpretowania utworów zgodnie z kanonami stylu i formy muzycznej,
- Nauka samodzielnego opracowywania wykonywanych utworów i umiejętność rozwiązywania problemów,
- Umiejętność doboru właściwych metod samodzielnej pracy nad utworem,
- Posługiwanie się różnymi formami zapamiętywania,
- Umiejętność opanowania pamięciowego dużych form cyklicznych oraz utworów muzyki współczesnej,
- Obycie estradowe, umiejętność koncentracji oraz opanowania tremy podczas wykonywania utworu,
- Umiejętność dokonania precyzyjnej analizy wykonania utworu,
- Opanowanie umiejętności sprawnego czytania a'vista oraz transponowania na miarę swoich możliwości
- Pogłębianie umiejętności muzykowania kameralnego,
- Aktywna współpraca z akompaniatorem
- Rozwijanie umiejętności pracy w dużym zespole wykonawczym (orkiestra),
- Poczucie współodpowiedzialności za efekt końcowy pracy w zespole
- Nauka przygotowania fragmentów partii orkiestrowych,
- Przygotowanie do podjęcia studiów muzycznych oraz czynnego uczestnictwa w życiu muzycznym.

3. ZADANIA TECHNICZNO – WYKONAWCZE

KLASA I

- budowa i konserwacja instrumentu
- higiena pracy trębacza
- postawa w czasie gry, układ prawej i lewej ręki
- kształtowanie zadęcia
- technika oddechowa, ogólny opis narządów oddechowych
- zasada wydobywania dźwięku
- gra non legato i legato
- kształtowanie dźwięku, dbałość o wyrównanie brzmienia instrumentu oraz umiejętność korekty intonacji podczas grania
- gamy durowe i molowe do 4 znaków w skali jaką uczeń dysponuje,
- gama na stopniach, tercje, pasaż, pasaż rozłożony, D7, tempo umiarkowane,
- non legato oraz legato,
- 20 ćwiczeń i etud o zróżnicowanych problemach technicznych
- 4 utwory z akompaniamentem fortepianu
- 4 duety lub tria

KLASA II

- prawidłowe operowanie słupem powietrza (wdech, wydech)
- ukształtowane zadęcie i postawa w czasie gry
- swobodne operowanie dźwiękiem w obrębie dwóch oktaw (wyrównane brzmienie; chromatyka)
- synchronizacja palców z językiem w szybszych przebiegach rytmicznych
- umiejętność operowania frazą muzyczną oraz gry ze skrajnie zróżnicowaną dynamiką
- opanowanie tryli i ozdobników (przednutki, mordenty, obiegniki)
- poprawne wykonywanie płynnego legata, brzmiącego staccata
- umiejętność korygowania niedoskonałości intonacyjnych
- gamy durowe i molowe do 5 znaków przez dwie oktawy
- gama na stopniach, tercje, pasaż, pasaż rozłożony, D7, akord zmniejszony, tempo umiarkowane,
- non legato oraz legato,
- 20 ćwiczeń i etud o zróżnicowanych problemach technicznych

- 4 utwory z akompaniamentem fortepianu
- 4 duety lub tria

KLASA III

- umiejętność frazowania, operowania zróżnicowaną barwą i sposobami artykulacji
- interpretowanie utworu zgodnie z jego budową formalną i charakterem epoki
- posługiwanie się dynamiką i agogiką w szerokim zakresie
- umiejętność opanowania pamięciowego większych form cyklicznych oraz utworów muzyki współczesnej
- obycie estradowe, koncentracja oraz opanowanie tremy podczas wykonywania utworu, gra technika podwójnego i potrójnego staccata w tempach umiarkowanych
- samodzielna praca z akompaniatorem, gra w różnych formach muzykowania zespołowego
- gamy durowe i molowe w pełnej skali instrumentu
- gama na stopniach, tercje, pasaż, pasaż rozłożony, D7, akord zmniejszony, tempo umiarkowane,
- non legato oraz legato,
- 30 ćwiczeń i etud o zróżnicowanych problemach technicznych
- 4 utwory z akompaniamentem fortepianu
- 4 duety lub tria

KLASA IV

- opanowanie techniki gry z uwzględnieniem zaawansowanej biegłości technicznej palców, pracy języka oraz zmiennej plastyki warg, umożliwiającej różne rodzaje artykulacji
- umiejętność swobodnej gry w całej skali instrumentu (ujednoczenie brzmienia)
- korygowanie intonacji podczas grania oraz świadome kształtowanie dźwięku
- samodzielne opracowanie utworu o średniej skali trudności z zachowaniem wierności tekstowi muzycznemu
- kształtowanie frazy, analiza charakteru utworu

- posługiwanie się różnymi formami zapamiętywania (słuchową, wzrokową, ruchową, mechaniczną)
- podwójne i potrójne staccato w tempach umiarkowanych
- gamy durowe i molowe w pełnej skali instrumentu
- gama na stopniach, tercje, pasaż, pasaż rozłożony, D7, akord zmniejszony,
- non legato oraz legato,
- 30 ćwiczeń i etud o zróżnicowanych problemach technicznych
- 4 utwory z akompaniamentem fortepianu
- 4 duety lub tria

KLASA V

- biegłość techniczna w oparciu o gamy i pasaże we wszystkich tonacjach
- umiejętność frazowania, operowania zróżnicowaną barwą i sposobami artykulacji
- samodzielna interpretacja utworu z uwzględnieniem przynależności do epoki i środków muzycznego wyrazu
- czytanie a'vista łatwych utworów z uwzględnieniem prawidłowej artykulacji, dynamiki frazowania intonacji, metroritmiki
- umiejętność transpozycji in C,D,Es
- realizacja etud lub utworu z zastosowaniem techniki podwójnego i potrójnego staccata
- gamy durowe i molowe w pełnej skali instrumentu
- gama na stopniach, tercje, pasaż, pasaż rozłożony, D7, akord zmniejszony,
- non legato oraz legato,
- 30 ćwiczeń i etud o zróżnicowanych problemach technicznych
- 4 utwory z akompaniamentem fortepianu
- 4 duety lub tria

KLASA VI

- praca pod kątem egzaminu dyplomowego
- rozwinięta technika gry pozwalająca na wykonanie ambitnych utworów koncertowych,

- rozwinięta wrażliwość muzyczna pozwalająca na tworzenie interesujących interpretacji muzycznych,
- umiejętność wykorzystania wiedzy ogólnomuzycznej w swojej grze,
- realizacja wybranych fragmentów ze studiów orkiestrowych (transpozycje) oraz etud o charakterze wirtuozowskim
- czytanie a'vista
- gamy durowe i molowe w pełnej skali instrumentu
- gama na stopniach, tercje, pasaż, pasaż rozłożony, D7, akord zmniejszony,
- non legato oraz legato,
- 30 ćwiczeń i etud o zróżnicowanych problemach technicznych
- koncert lub concertina – z pamięci, sonata lub sonatina, utwór dowolny,
- 4 duety lub tria

4. MATERIAŁ NAUCZANIA

- L. Lutak - Szkoła na trąbkę cz. I
- J. B. Arban - Szkoła na trąbkę
- J. Butkiewicz - Wybór Etiud na trąbkę z. I i II
- S. Hering - Forty Progressive Etudes
- C. Kopprasch - 60 etiud na trąbkę z. I
- P. Clodomir - 20 Characteristic Studies
- S. Balasanjan The school of Trumpet-playing
- J. Kolar Praktyczna szkoła na trąbkę wyd. Praga
- L. Davidson Trumpet Techniques
- H. L. Clarke Technical Studies for the cornet
- J. Stamp Warm-Ups and studiem for trumpet
- W. Wurm - Selected Etudes for trumpet
- Cl. Gordon - „Szkoła na trąbkę”
- J. B. Arban – 14 etiud na trąbkę
- W. Brandt – 24 etiudy na trąbkę z. II
- J. Brahms – 12 etiud na trąbkę
- N. Bizet – 6 etiud melodyjnych i 6 etiud technicznych
- G. F. Telemann - Sonata F-dur
- P. Baldassari - Sonata B-dur
- L. Hintze – Cavatina
- Th. Hoch - Fantazja "Der Liebestraum"
- M. Bierdyjew - Koncert nr. 3
- K. Kurpiński – Cavatina
- H. Hartley - Triumph Polka
- G. F. Haendel - Adagio i Allegro Marziale
- R. Louthe - Concertino de concours
- A. Diabelli – Sonatina
- B. Marcello – Sonata f-moll
- W. Szczerbokow – Koncert nr 3
- L. Canivez – Aria z wariacjami
- A. Petite – Premiere Etude de Concours
- R. Valentino – Sonata g-moll
- F. Veracini – Sonata F-dur
- G. Ropartz – Andante i Allegro
- G. Balay – Andante i Allegro
- B. Marcello – Sonata g-moll
- Th. Hoch – Fantazja “Une perle de l’Ocean”

- T. Albinoni – Koncert Es-dur
- F. Thome – Fantazja
- P. Rougnon – Premier solo de concert

- E. Bozza – Badinage
- A.Goedicke – Etiuda koncertowa
- J. B. Loeillet – Sonata Es-dur
- P. Vidal – Concertino
- A.Arutunian – Scherzo Koncertowe
- H. L. Clarke – Stars in a Velvety Sky
- C.Saint-Saens – Fantazja Es-dur
- G. F. Haendel – Aria z Wariacjami
- S. Rachmaninow – Wokaliza
- Corelli – Sonata d-moll
- J. B. Arban – Temat z wariacjami
- W. Herfurth – Concertino
- J. E. Barat – Andante i Scherzo
- T. Albinoni – Koncert g-moll
- T. Albinoni – Koncert B-dur
- N. Szachow – Scherzino
- A.Savard – Morceau de concours
- E. Abramjan – Scherzo koncertowe
- T. Kasatti – „Espagnolade”
- A.Vivaldi – Koncert d-moll
- G. Ph. Telemann – Koncert As-dur
- B.Martinu – Sonatine
- F. Veracini – Koncert c-moll
- G. Tartini – Koncert As-dur
- J.E.Barat – Lento i Scherzo
- T. Albinoni – Koncert C-dur
- J.B. Arban – Brillante Fantasie
- J.B. Arban – Karnawał Wenecki
- J.B. Arban - Variationen uber „Norma” von Bellini
- J. Levy – Grand Russian Fantasia
- J. Neruda – Koncert Es-dur
- Arutunian – Koncert As-dur
- E. Bozza – Caprice
- O. Bohme – Koncert f-moll
- Goedicke – Koncert B-dur
- G. Enescu – Legenda

- Hohne – Fantazja Słowiańska
- Marcello – Koncert a-moll
- J. N. Hummel – Koncert Es-dur
- J. Haydn – Koncert Es-dur

5. WSPÓLNE EFEKTY KSZTAŁCENIA PO ZAKOŃCZENIU NAUKI W SZKOLE MUZYCZNEJ II STOPNIA

Uczeń:

- szanuje dziedzictwo kulturowe własnego i innych narodów;
- przestrzega zasad kultury i etyki, prawa autorskiego oraz innych aktów prawnych związanych z ochroną dóbr kultury;
- zna historię dziedziny artystycznej w obszarze której działa;
- posiada wiedzę niezbędną do prawidłowej realizacji zadań praktycznych w dziedzinie artystycznej, którą reprezentuje;
- zna związki między swoją i innymi dziedzinami sztuki;
- aktywnie uczestniczy w życiu kulturalnym;
- prezentuje swoje dokonania;
- kreatywnie realizuje zadania, wykazując się wrażliwością artystyczną;
- potrafi ocenić jakość wykonywanych zadań;
- realizuje indywidualnie i zespołowo zadania i projekty artystyczne w zakresie wyuczonej specjalności;
- pracuje w zespole w ramach przydzielonych zadań, biorąc odpowiedzialność za efekt końcowy wspólnej pracy;
- nawiązuje kontakty i współpracuje z muzykami zespołu;
- buduje relacje oparte na zaufaniu;
- prezentuje aktywną postawę w działaniu;
- potrafi organizować swoją pracę;
- dba o bezpieczne i higieniczne warunki swojej pracy oraz o kondycję fizyczną i zdrowie;
- konsekwentnie dąży do celu;
- przewiduje skutki podejmowanych działań;
- stosuje sposoby radzenia sobie ze stresem, w szczególności z tremą;
- aktualizuje wiedzę i doskonali umiejętności zawodowe;
- wyszukuje, dokonuje wyboru i oceny informacji zawartych w różnych tekstach kultury;

- wykorzystuje technologię informacyjną i komunikacyjną w realizacji zadań artystycznych do pogłębienia wiedzy i doskonalenia umiejętności;
- jest przygotowany do kontynuowania nauki;
- pracuje nad własnym rozwojem artystycznym i zawodowym;
- potrafi świadomie określić swoje możliwości.

6. KOMENTARZ DO REALIZACJI PROGRAMU NAUCZANIA

Program nauczania dla klas 1-6 jest ustalany przez nauczyciela indywidualnie dla każdego ucznia uwzględniając stopień jego zaawansowania w grze (ilość lat nauki) i może być modyfikowany zgodnie ze zdolnościami, predyspozycjami i możliwościami ucznia.